In hogere sferen…

De tuin van het negentiende-eeuwse Bahia Paleis in Marrakech, met binnenin prachtige mozaïekplafonds.

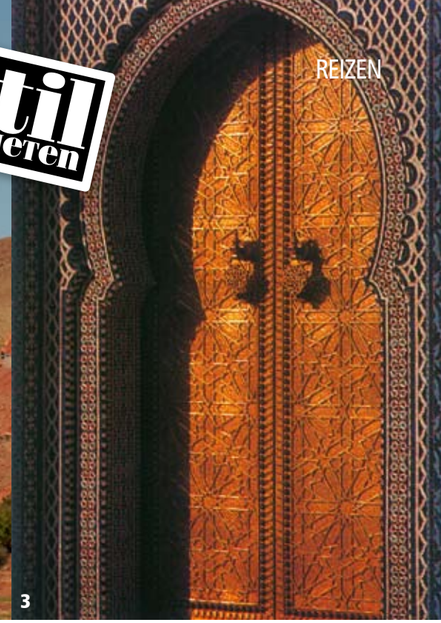

Alleen de koningsstad Marrakech met de wirwar van straatjes, drukke pleinen en souks brengt je al in hogere sferen. Maar Marokko kan nog mooier: middenin de woestijn luxe overnachten onder de sterrenhemel bijvoorbeeld…

TEKST EN FOTOGRAFIE: CONNY HOFMANS

1 Wat je ook zoekt, het is te vinden in de kleurrijke souks, bijvoorbeeld allerhande specerijen. **2** Uitzicht op het indrukwekkende Atlasgebergte. **3** De architectuur in Marokko is adembenemend mooi.

Zodra we het vliegtuig uitstappen, voelen we een warme droge wind langs onze huid strijken. Het is tien uur 's ochtends en al 26 graden Celsius: welkom in Marrakech! Een privé-chauffeur wacht op mij en mijn gezin om ons naar Ryad Dyor te brengen (een ryad is een traditioneel Marokkaans huis met een binnenplaats, red.). Marrakech is een superdrukke stad en van alle kanten komt het verkeer op ons af. Hoe dichter we bij de medina (de binnenstad) komen, hoe meer mensen er rondlopen. Overal zijn stalletjes en winkeltjes. Ik begrijp nu waarom dit ook wel de roze stad wordt genoemd: de stadsmuren zijn van roze geperste klei gemaakt. Via de stadspoorten treed je binnen in een heel andere wereld. We wandelen naar Ryad Dyor, middenin de oude medina, waar de straatjes zo smal zijn dat er geen auto's door kunnen. De bagage wordt per ezel of kar gebracht. De bezienswaardigheden liggen op loopafstand van onze mooie, smaakvol ingerichte ryad. Het dakterras biedt uitzicht over de daken van de oude stad. Het is een genoegen om 's avonds naar de geluiden te luisteren en de warme avondzon te voelen. Neem bijvoorbeeld een duik in het zwembad in de patio van het hotel. Of bezoek de massageruimte en hammam. Ook dineren en lunchen kan in de ryad: chef-kok Niania kookt overheerlijk. →

Marrakech: bedrijvig én rustig

We verblijven drie dagen in Marrakech en dat is maar net genoeg. Zowel cultureel, artistiek als culinair is het een uitermate inspirerende en interessante stad, met het negentiende-eeuwse Palais de la Bahia, Le Palais El Badi (1578), het Rahba Kedima-plein (vroeger de slavenmarkt), de Moskee El Mansour (1190), de Moskee Bab Doukkala (965) en La Katoubia. En natuurlijk het beroemde Djemaa El-Fna plein met zijn vele eetstalletjes die elke avond bij de ondergaande zon geopend zijn, met verkopers van versgeperst sinaasappelsap, slangenbezweerders, vrouwen die hennatatoeages aanbrengen, tandentrekkers en zo veel meer! Vanaf dit drukke plein loop je zo de kleurrijke souks binnen. We wandelen er uren in rond en verdwalen dan ook. In totaal zijn er achttien souks in Marrakech waarvan de meest interessante zijn: Souk Smarine (stoffen en het verven van stoffen), Souk Zrabia (tapijten), Souk Larzal (wol) en La Kissariya (de markt met precieuze objecten). Je vindt er van alles: van henna, kohl en specerijen tot theeglaasjes en theepotten, berbertapijten en interieur-accessoires.

Als het ons later in de middag te warm wordt, gaan we naar de Majorelle-tuin, vernoemd naar de Franse kunstschilder die hem liet aanleggen. Later kocht Yves Saint Laurent het huis inclusief de tuin. De blauwe tint die steeds terugkomt in deze tuin is zo beroemd dat het 'Bleu Majorelle' wordt genoemd. Yves Saint Laurent deed de tuin een aantal jaren geleden cadeau aan de stad Marrakech. Het is heerlijk om er in de schaduw te zitten. Ineens zijn alle geluiden van de stad verdwenen. We bezoeken ook een andere rustige plek aan de rand van de stad: de Menara-tuin met een enorm grote symmetrische vijver.

Op naar het echte Marokko

Vanuit Marrakech gaat onze reis na drie dagen verder naar het echte Marokko. Onze huurauto wordt aan de rand van de stad afgeleverd, zodat we niet zelf door het drukke verkeer hoeven te rijden. Het eerste traject gaat van Marrakech via de zeer imposante Tizi-n-Tichka bergpas naar Agdz en Ouarzazate. Oftewel: 250 kilometer door het Hoge Atlasgebergte. Door de vele bochten die de weg maakt, duurt de reis bijna vijf uur. Het steeds veranderende uitzicht is adembenemend mooi. De toppen van het Atlasgebergte zijn besneeuwd. In het voorjaar is de weg een afwisseling van kleuren. De uit leem opgebouwde dorpjes variëren in kleur van oranje, roze, rood en bruinrood. Ze liggen prachtig tussen de muntvelden, tarwevelden en hele stukken met wilde bloemen. We zien velden met duizenden klaprozen die rode vlekken in het landschap vormen. Zo'n twintig kilometer voor Ouarzazate ligt de afslag naar de kasbah Aït Ben Haddou (een kasbah is een verdedigbaar onderdeel van de medina met hoge muren, red.); de mooiste en grootste kasbah van Marokko, die inmiddels onder het erfgoed van Unesco valt. Vele films zijn hier opgenomen, zoals *Lawrence of Arabia* en *Indiana Jones.* Het naastgelegen Ouarzazate is het Hollywood van Marokko met diverse filmstudio's. Enkele families wonen nog in de kasbah en het is beslist de moeite waard om hun uitnodiging om thee te drinken in hun woning te aanvaarden, ook al wordt er wel verwacht dat die thee daarna betaald wordt. De enige manier om te overleven voor deze families.

Magisch: geheim hotel in spookdorpje

Van Ouarzazate gaat de reis verder naar het zuidoosten, richting de Sahara, naar het stadje Agdz. Het uitzicht is totaal anders dan in het Atlasgebergte. Het landschap is erg ruig met kale rotsen en grote afgronden, maar het is wél spectaculair. In dit moeilijke landschap waar niets lijkt te groeien, liggen maar weinig dorpjes. Een tiental kilometers voor Agdz wordt het →

Alles is perfect: geen geluid, een overweldigend uitzicht

1 Hara Oasis: een oase in een spookdorpje.
2 De Draa-vallei in de omgeving van Zagora.
3 Gastvrije ontvangst in Hara Oasis aan de Draa-rivier.
4 Waterkom om handen te wassen in de woestijn.

landschap ineens groen en zien we de eerste palmbossen. De rivier Draa wordt steeds zichtbaarder. In Agdz zelf is niets te beleven, daardoor is onze overnachtingsplek een geweldige verrassing! Hara Oasis kent zo'n vijftien bungalows aan de oever van de Draa-rivier. Het hotel staat in geen enkele reisgids en is onmogelijk te vinden. Zoals afgesproken, bellen we de Spaanse eigenaar zo'n twintig minuten voor aankomst op. Juan pikt ons op met zijn rode Landrover. We volgen hem via zandwegen en komen uiteindelijk op een doodlopend straatje uit waar we de auto parkeren. Een ezeltje staat klaar om onze bagage naar onze bungalow te vervoeren en wij volgen Juan te voet door een totaal verlaten spookdorpje. Hij legt ons uit dat Hara het enige jodendorpje in de vallei van de Draa is. Daarna zijn de Arabieren er gaan wonen. Na een aantal jaren met heftige regenbuien, is het uit leem opgetrokken dorpje zodanig aangetast dat het niet meer mogelijk is om er te wonen. Juan laat ons de resten van de synagoog zien die later moskee is geworden. De wandeling door dit totaal verlaten dorpje maakt de plek van overnachting helemaal magisch. Wanneer we aan de oevers van de Draa komen, zit manager Najia op een Marokkaans tapijt op ons te wachten met heerlijke muntthee en zelfgebakken koekjes. We voelen ons duizenden en duizenden kilometers weg van Europa. De entourage is simpelweg subliem. Een puur gevoel van zen. Alles is perfect: geen geluid, een overweldigend uitzicht, glashelder water van de Draa-rivier (de kinderen springen spontaan in de wat koude rivier die zijn oorsprong vindt in het Hoge Atlasgebergte). Dit moment is zo speciaal. 's Avonds maakt Najia een heerlijke Marokkaanse maaltijd klaar. Eigenlijk wil ik hier nooit meer weg. De volgende ochtend volgt een verrukkelijk ontbijt aan de oevers van de Draa.

Vlak voor de woestijn: het einde van de wereld

De reis gaat verder naar Zagora (prima plek voor een onderbreking om te lunchen in bijvoorbeeld de Fibule du Draa of Kasbah Asmaa). Dit is de echte Draa-vallei met talloze kasbahs en ksars (een Berber-dorpje, vaak bestaande uit aaneengesloten huizen met gemeenschappelijke voorzieningen, red.), omgeven door palmgroves en de Draa-rivier die er als een lint doorheen stroomt. De roodbruine kasbahs tekenen scherp af tegen het frisse groen van de palmbomen. Wat een andere wereld en wat een geweldige manier om totaal los te komen van ons Europese systeem! Na uren rijden komen we in M'Hamid aan, in het hotel Dar Azawad waar de uiterst charmante en gastvrije eigenaar Vincent ons welkom heet. In M'Hamid stopt de asfaltweg abrupt. Diverse borden langs de weg geven het al aan: hier begint de woestijn. De woestijn is mooi, maar ook gevaarlijk. Dar Azawad is het beste hotel in M'Hamid en er komen dan ook zowel lokale vips als bijvoorbeeld Koningin Sofia van Spanje. Zij verbleef hier onlangs op uitnodiging van de koning van Marokko. Het is geen hotel met vier of vijf sterren, maar een uitermate aangename plek om enkele dagen te vertoeven. De keuken is fantastisch en biedt het beste uit Marokko. Het avondeten vindt plaats als in een sprookje uit 1001-nacht, bij kaarslicht aan de rand van het zwembad. De maaltijd wordt op een subtiele wijze klaargemaakt. Het servies komt →

Het avondeten vindt plaats als in een sprookje

1 In hotel Dar Azawad vindt het avondeten plaats als in een 1001-nacht. **2** De hammam van Dar Azawad. **3** Speciale suite van het hotel. **4** Het beste van Marokko is te proeven in het restaurant van Dar Azawad. **5** De hoogste zandduinen van Marokko: Dunes de Chigaga. **6** Luxe tentenkamp middenin de woestijn.

uit Tamegroute, dat zo'n twintig kilometer ten zuiden van Zagora ligt. Een bezoek aan deze plaats is zeer de moeite waard om dat typische groene aardewerk. Een gedeelte van de bewoners leeft door de hitte in de zomer onder de grond.

Pure luxe middenin de woestijn

Vanuit M'Hamid brengt een *fourwheeldrive* ons zo'n zestig kilometer de woestijn in. Het is écht onmogelijk om zelf te rijden omdat je binnen een kwartier bent verdwaald, maar bovendien vast kan komen te zitten in het losse zand. De wind is erg droog en heet, het lijkt wel of er continu een föhn op ons is gericht. Het is nu tegen de veertig graden Celsius, maar hoe kun je je de woestijn ook anders voorstellen? We kunnen niet bedenken dat het mogelijk is om hier *in the middle of nowhere* te overnachten. We zien helemaal niemand. En toch, na zo'n drie uur rijden komen we bij het zeer luxe tentenkamp Camp des Dunes. Het staat in de buurt van de beroemde en zeer spectaculaire zandduinen van Chigaga, de hoogste zandduinen van Marokko (300 meter hoog en uitgestrekt over 35 kilometer tot in Algerije). We slapen twee nachten in dit superdeluxe tentenkamp middenin de woestijn, compleet met een overheerlijk diner bij kaarslicht. Niets ontbreekt, zelfs slofjes en een peignoir niet. De bedden zijn van heel goede kwaliteit. En verder: geen geluid en een heldere hemel met duizenden sterren. Pure luxe. De volgende dag genieten we van het prachtige uitzicht over de zandduinen en de opkomende zon. We kunnen ons bijna niet voorstellen dat we aan het einde van de dag weer in de bewoonde wereld zullen zijn… Eerst weer de tocht met de *fourwheeldrive* in omgekeerde richting. We verwonderen ons over dit onmogelijke landschap: tegelijkertijd zo vreedzaam maar toch ook vijandig. Er groeit vrijwel niets, de zon staat 's ochtends al te branden en het zand voelt heet aan onze voeten. Voordat we teruggaan, klimmen we helemaal tot aan de top van de Chigaga duinen. Het is een marathon mét beloning: een waanzinnig, onvergetelijk uitzicht. Eenmaal weer in M'Hamid, staat onze huurauto op ons te wachten. We eten een lekkere lunch bij Dar Azawad en rijden terug richting Ouarzazate, nog zo'n drie uur rijden over een goed begaanbare weg.

> We voelen ons duizenden kilometers weg van Europa

Laatste keer onder de sterrenhemel

In de loop van de middag komen we aan in Ouarzazate. Hier overnachten we in het smaakvol ingerichte Dar Kamar, één van de enige Maisons d'Hôte in dit stadje. Het hoogtepunt is het dakterras met een prachtig uitzicht op de gerestaureerde kasbah van Ouarzazate: Taourirt. Dar Kamar heeft ook een fijn restaurant met lekkere Marokkaanse specialiteiten. 's Avonds zien we voor de laatste keer de heldere sterrenhemel, want morgen gaan we terug naar Europa. 's Ochtends staat er op het dakterras nog een heerlijk ontbijt te wachten. We genieten van de laatste zonnestralen. Dan wordt het tijd om naar het vliegveld van Ouarzazate te gaan. We worden heel hartelijk uitgezwaaid en moeten beloven dat we terug zullen komen. Dat zullen we zeker doen.

1 Het dakterras van hotel Dar Kamar.
2+**4** Heerlijk sereen maar toch in het midden van de oude medina: het luxueuze Hotel Ryad Dyor, mét dakterras, zwembad en hammam.
3 Een bungalowtent van Dar Azawad (met airco!)

1+**2** Hotel Ryad Dyor in Marrakech is bijzonder smakelijk ingericht. Je wilt er niet meer weg!
3 Dar Azawad in de avond.

Reisaanbieding Nouveau

Marrakech & Desert Chic

In deze speciaal voor Nouveau georganiseerde negendaagse reis door Marokko, maakt u kennis met de mystieke koningsstad Marrakech, de route van de duizend kasbah's en de woestijn. U overnacht in authentieke ryads, lemen kasbah's en onder de sterren in de woestijn.

DAG 1:

Amsterdam – Marrakech Vertrek vanaf Amsterdam naar Marrakech. Privétransfer van de luchthaven van Marrakech naar hotel Ryad Dyor in de oude medina van Marrakech.

DAG 2 EN 3:

Marrakech Dagen ter vrije besteding. Verblijf op basis van logies/ontbijt.

DAG 4:

Marrakech – Ouarzazate-Agdz (reistijd ca. 5 uur) Na het ontbijt een transfer naar het verhuurbedrijf voor uw huurauto. Via de Tizi-n-Tichka bergpas naar Ouarzazate. Overnachting in Hara Oasis in Agdz. Aan het eind van de middag muntthee aan de rivier.

DAG 5:

Agdz- Zagora – M'Hamid (reistijd ca. 3 uur) Ontbijt, indien mogelijk aan de rivier. Vertrek naar Zagora via de bergen van de Anti-Atlas en de Draa-vallei. Overnachting en diner in Dar Azawad.

DAG 6:

M'Hamid – Camp du Dunes (reistijd ca. 3 uur) Vanaf Dar Azawad transfer naar het woestijnkamp Camp du Dunes. Diner en overnachting in tweepersoonstent.

DAG 7:

Camp du Dunes Vrije dag. Geniet van de omgeving, maak een rit op een kameel of breng een bezoek aan een nomadenkamp. Overnachting en diner.

DAG 8:

Camp du Dunes – Zagora – Ouarzazate (reistijd ca. 6 uur) Na een stevig Berber-ontbijt transfer terug naar M'Hamid, waar u de huurauto ophaalt bij Dar Azawad en vertrekt naar Ouarzazate. Overnachting in Dar Kamar in de oude medina van Ouarzazate.

DAG 9:

Ouarzazate luchthaven – Amsterdam Ontbijt op het dakterras. Vertrek naar de luchthaven voor uw vlucht naar Amsterdam. Uw huurauto kunt u inleveren op de luchthaven.

Prijs per persoon op basis van twee personen (afhankelijk van het seizoen):
Arrangement met vlucht inclusief luchthavenbelasting en huurauto vanaf **€ 1.425,-** per persoon. Toeslag overnachting in suites vanaf **€150,-** per persoon. Toeslag auto met chauffeur gehele reis **€250,-** per persoon.

Inbegrepen:

- Uitgebreid informatiepakket Marokko inclusief het boekje *Te gast in Marokko*
- Vlucht Amsterdam-Marrakech v.v., vliegen vanaf Düsseldorf of Brussel ook mogelijk
- Luchthavenbelasting
- 1x privétransfer Airport Marrakech – hotel Ryad Dyor in Marrakech en naar het autoverhuurbedrijf
- ANWB-wegenkaart Marokko
- Huurauto Toyota Tercell Klasse C met AC of gelijkwaardig
- Ongelimiteerd aantal kilometers
- Lokale belasting 20%
- 2 overnachtingen in luxe Saharatenten, inclusief diner, transfers met jeep en chauffeur, Marokkaanse zoetigheden en muntthee. Exclusief drank.
- 6 overnachtingen in Marrakech, Agdz, Ouarzazate en M'Hamid op basis van logies/ontbijt.

Informatie en reserveren:
Bel 020 - 531 51 26 of stuur een e-mail naar *info@heritagetravel.nl*. Het uitgebreide reisprogramma vindt u op *www.heritagetravel.nl.*
Alle reizen vallen onder de SGR-garantie.